

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

Aquest número 10 céntims de pesseta per tot Espanya

Fora d' Espanya fixarán lo preu los CORRESPONSALS

ADMINISTRACIÓ y REDACCIÓ: Llibrería Espanyola, Rambla del Mitj, 20, botiga. BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50. Cuba y Puerto-Rico, 2.—Estranger, 2'50.

¡GLORIA A LA FRANSA!

LA CAMPANA DE GRACIA envía un saludo entusiasta á la República francesa

14 DE JULIOL

ADA any celebrém aquesta festa y prometém celebrarla mentres existeixi LA CAMPANA DE GRACIA. Lo 14 de Juliol es en certa manera la festa major de la idea republicana.

Lo fet á que 's refereix, la destrucció de la Bastilla, encare que ocorregué á Paris en la séva realisació material, moralment tingué transcendencia en tot lo món civilisat.

L'estrépit que al derrumbarse produí aquella presó infamant posada al servey del absolutisme, despertá súbitament á tots los pobles de la terra, ensenyantlos la manera segura de conquistar la séva llibertat y de reivindicar la séva honra.

La cayguda de la Bastilla á la empenta formidable del poble de Paris, marca la primera victoria del esperit republicá. Ab la desaparició de la odiada fortaleza, la monarquia absoluta quedá quartejada; la revolució política rompé 'l primer dich, la causa republicana avansá resoltament pél camí de la victoria.

Fá més de cent anys.

Durant l'últim sigle la lluyta ha sigut brava y sangrenta; disputadíssima la victoria.

Tres voltas distintas s'ha plantejat á Fransa, bresol de la idea, la forma republicana.

La primera Repúbica caygué aniquilada baix lo pes del esforç colossal, inmens, que hagué de practicar, en lluyta desesperada contra 'os enemichs.

Fou l'entranch de la segona la generosa utopia socialista, qu' en busca de una igualtat social impossible, sacrificá per complert la llibertat política, base única de justicia y dignitat.

Sols la tercera República, vinguda vintidós anys enrera, quan la Fransa, podrida pels vicis del imperi y vensuda pels alemanys, necessitava regenerarse; sols la tercera República ha conseguit arrelarse, per haver sigut cauta y experta, per haver sapigut aliar la séva existencia ab la sort venturosa de la patria.

Cap més forma de govern, en lo que va de sigle, ha lograt proporcionar á la Fransa un períodu tan llarch de pau, de progrés, de llibertat y de respecte. Déu va ferse home. La República á Fransa s'ha fet Patria.

Y allá viu, á la vista de tots los pobles moderns, aqueix gran exemple clamant imitadors.

No importa—per lo que á Espanya respecta—que 'l primer ensaig republicá del any 73 s' efectués en las pitjors condicions per arrelar y sostenirse.

No importa que 'ls traïdors y 'ls mals patriotas li suscitessin tota lley de dificultats insuperables.

Ab honra eixiren d'ell los homes eminentes que intentaren dirigirlo. Ningú, sens notoria injusticia, podrá negar sas virtuts cívicas. Pobres entraren al poder y pobres ne sortiren. Ab honradés acrisolada governaren. Ans que faltar á sos principis, preferiren perdre la prerrogativa tan envejada de governar al país.

Sempre que 's compari la séva conducta ab la conducta de sos successors, la séva nobleza, 'l seu desinterés, lo seu patriotisme, formarán un viu contrast ab las miserias y las tropelias dels mantenedors de la causa monárquica qu' empobreixen á la nació, impelintla per la rampa de la ruina y de la vergonya.

Respecte á aquest punt hem arribat ja á un extrém intolerable.

Mal patriota será qui no desplegui la energia necessaria pera posarhi un bon remey.

Pél poble espanyol ha sonat l' hora del despertament.

Ciudadans: en l' any 1789 la Fransa va ensenyarnos á destruhir los obstacles tradicionals simbolisats per la Bastilla.

Desde l' any 70 ensá vé ensenyantnos la mateixa Fransa la conducta que ha de seguirse per implantar baix una base segura lo régimen republicá.

Celebrém ab ella la festa de la democracia universal: festejém la fetxa del 14 de Juliol. Unim la nostra veu als ecos de *La Marsellesa*: cantém ab ella las notas inmortals del himne de Rouget de l' Isle:

«Al arma, al arma, fills del poble:
avants morir que ser esclaus.»

P. K.

MONOMANIA ORATORIA

(VALENCIÀ)

El parlamentarisme, que per culpa de quatre parlanjins, cada dia está mes desacreditat en nostre país, nos ha dut un mal que, com Deu no hu remedie, está destinat á fer grans estragos en totes les clases socials: la monomania oratoria.

A lo millor nos ix un orador com nos poguera eixir un grá en la punta del nás.

Hui en lo dia apenes naix un jiquet, en lloch de saludar la llum del sol, berrejant com un bedell, se dirixis als autors dels seus dies y els diu:

—Pido la palabra.

—¡Vaya usted á mamar!—li replica enfadat el comadró; pero la criatura, sinse fer cas de la resposta, insiste dient:

—Demane la palabra: el mamar vendrá después.

No pochs han conseguit agarrarse á la mamella del Presupost escomensant d' esta manera.

Y ja que deixarli parlar y que fasa una interpelació a propósito de lo primer que se li antoixa; per eixemple, de la influencia de la llet de cabra en los sistemas políticos dels pobles.

La monomania oratoria fá hui estragos en totes parts, pero en poques com en Valencia.

En ella tots ixen oradors d' espenta, es dir, de primera forsa.

Perque susuix ab los oradors lo mateix que ab los puros de la Tabacalera, que per més que aparenten, tots resulten roins.

Lo mateix els aprenents de dotors, qu' els sabaters de remendó, quant se reunixen pera discutir cuestiones científiques ú administratives, adopten les formes parlamentaries y s' entretienen molt serios en juar als diputats.

Sobre tot, els segons están en carácter, perque en cuestió de formes no hiá hómens més competens qu' els sabaters.

Hiá que ouirlos: *Su Señoria* per así, *Su Señoria* per allá, desde el moment en qu' en un Ateneo ú junta de gremit promouen discussions el que menys se creu tindre un Castelar jicote dins de la panxa.

En la monomania oratoria el asunt de la discussió es lo de manco; lo principal es ficar la cullerá en tot y parlar d' alló que no s' entén.

Se trata, pose per cas, del Darwinisme:

—D. mane la palabra para la sesión próxima—diu cuansevol pipiolo dels presents.

Y enseguideta, dirixinse sinse jens d' escrupol á cuansevol amich, li pregunta:

—¿Aixó del Darwinisme qu' es?

Suponen vostés en vista d' aixó qu' el jich renuncia á parlar.

Puix suponen molt mal.

S' envá á cuansevol biblioteca, busca els autors que traten de la materia, s' els depren de memoria y en la sessió immediata repelixa com un papagall lo qu' en los llibres ha deprens.

Si, com es de supondre, l' aplaudixen els amichs, ja

el tenen vostés fet un orador dispost á parlar en totes parts, hasta en les Córts si á mà bé, puix s' han donat casos.

Estos parlanjins, mentres la seua oratoria no ix de les quatre parets dels seus circuls, son inofensius; els que resulten una calamitat son els oradors politichs.

Hian concejals acabats d' eixir del ou, que prenen en serio el seu carrech y desijosos de demostrar les seues dots oratorias, fan pedre el temps al Ajuntament en enfadoses discussions per la cosa més tonia; per eixemple, per si als gats de la Casa gran s' els ha de donar feje ú espines d' abaejo.

Però els oradors mes ridiculs son els que, sinse saber mastegar bé el castellá, se figuen á parlar vinga ó no vinga á pèl, ab escarni de la Gramática.

Desde que Sapiña dient *monocipio*, *prosupuesto* y atres paraules per l' estil fou alcalde de Valencia, n' hian molts tan ilustrats com ell que desixen també sero.

Persupost, que pera ser alcalde hui en dia no fa falta ser orador: tot consistix en ser llarch de mans; es dir, en saber tocar la campaneta á temps y suspendre la sessió quant convinga, deixant als rejidors ab la paraula en la boca.

La falta de ilustració d' alguns d' estos, dona lloch á excenes altament cómiques.

—¿Tú també, Bruto?—li diu per eixemple, repetint les paraules de César, un alcalde erudit á un concejal sinse erudició, que carix d' autoritat moral pera fer certs carrechs.

—¿Com bruto?—li replica bramant de ira el interpelat—¡el bruto será usted!

Y á regió seguit demana una satisfacció, sinse que hiaja qui li fasa compendre que no hiá result de ningú género en les paraules que creu ofensives.

La epidemia oratoria no se limita solament á les capitals: fá també estragos en les poblacions rurals.

Hiá orador d' esparanya qu' en el Casino del seu poble desbarra si hiá que desbarrar prometent fer y contrafer si el trauen diputat á Córts.

Sé d' un ruquerol que conseguí anar al Congrés y en tota la legislatura no vá á obrir la boca.

—¿Qué te has tornat mut?—li preguntaren els seus electors quant va tornar al poble.

—¡Ay, amichs meus!—els va respondre.—De parlar ab só rey á parlar ab sá jerra hiá una gran distancial Com sóna.

J. F. SANMARTÍN Y AGUIRRE

Madrid: 1892

LAS DUGAS BASTILLAS

I

L' aristocracia reynava, lo rey entre incens vivia, la cort menjava y bebia y la nació dejunava.

Quan lo poble á duras penas alsava 'l cap per queixarse, prompte tornava á baixarse sola 'l pes de sas cadenas.

En va sas gargantas flacas davan pas á un crit ayral; lo crit quedava ofegat entre espatech de xurriacas.

Posada als peus del tirá, la desgraciada nació no tenia altra missió que pagá, sufri y callá.

Totes las portas tancadas,
tots los camins obstruïts;
contra 'ls gemechs, contra 'ls crits
sols hi havia garrotadas.
Era inútil buscar lley
ni sombra de llibertat;
tot estava agabellat
per la noblesa y pel rey.

En mitj d'aquesta trajedia,
entre onadas d'odi y fei,
comensá a brillá en lo cel
la llum de la Enciclopedia.

Lo poble arribá a comprendre
qu'era ja ociós demaná
lo qu'ell, allargant la má,
podia facilmente pendre.

La lava mal comprimida
del volcán del pensament,
bullí més rápidamente
y busca al fi una sortida.

Y com torrent desbordat
que salta desde una altura
xafant tot lo que detura
son torbellí esbalotat;

Fransa doná una pitjada,
aixecá son bras valent,
y veje en un sol moment
la Bastilla esmicolada

Destruïda la barrera
que tants anys son curs privá,
ja ningú pot ue pará
sa frenética carrera.

Tot lo antich caygué á bossins,
y 'l sol de la llibertat
Hensá son raig caldejat
fins als mes remots confins.

II

A nous temps, novas costúms.
Avuy sabém ja ahont aném
y per fortuna 'ns trobem
en lo sigle de las llums.

Espanya, la nostra Espanya,
viu sota 'l látigo innoble
d'uns quants, qu'escorxan al poble
tractantlo ab inicua sanya.

També nostras forsas mortas
s'agotan rapidament
al veure confinament
tancadas tolas las portas.

També la grapa oficial
ens estreny butxaca y cor,
y 'ns xucla la sanch y 'l or
y 'ns deixa sense un sol ral.

També 'l govern d'avuy dia
ab més mala fe que gracia,
s'ha fet una aristocracia
que se'n diu la majoria....

¿Per qué, donchs, també 'l país
no fa lo que va fer Fransa?
¿Per qué donchs, no s'hi abalansa
y cau sobre ell d'improvis?

No ha d'aná ab la teya encesa
ni s'ha de derramar sanch:
li basta ab lluytá ab cor franch
y pendre una fortaleza.

¿Quina? Un castell immortal
qual com en las urnas brilla:
la poderosa Bastilla
del sufragi universal.

Lo dia que la nació
usi del vot, triunfarem,
y en un instant lograre'm
la nostra resurrecció.

C. GUMÁ

AS qüestions pendents que 'l govern
intenta fer aprobar al Congrés de
qualsevol manera, importan al-
gúns milions, interessant més que
al país al juhéu Rotschild y al
cristiá marqués de Comillas.

En Cánovas fá forsa de velas
per servir á aquest parell de ric-
catxos qu'están esperant l'augment de las tar-
ifas ferrocarrileras y 'l nou empréstit, ab las grapas obertas
y las urpias previngudas.

Aixís es com se 'ns tracta: á tall de pollastres. El
govern ens caragola 'l coll y 'ns entrega al juhéu
Rotschild y al cristiá marqués de Comillas perque 's
cuidin de plomarnos.

Una denuncia del diputat republicá Sr. Muro.
Las tintas que gasta la fábrica del timbre costan á
12 pessetas, y figura que 'l govern las paga á 250.

La noticia es lletja, y no obstant si bé ho miravam
tot, resultaria que no es aquesta la més negra á pesar
de tractarse de tinta.

En las provincias de Murcia y Granada hi ha hagut
disturbis motivats per l'empenyo del govern en esta-
blir lo sistema métrich.

¡Tants sigles d'educació monárquica, y 'l poble no
ha lograt encara apendre 'l sistema decimal!

Ja fá més de una quinzena que s'ha inaugurat lo
ferrocarril de Sant Feliu de Guixols, y aquesta es
l'hora en que 'l servey de correus se fá encare per
medi de carruatjes.

¡Cosas de la administració espanyola!
Aqui no 's fá ab puntualitat sino una cosa: 'l cobro
de la nómina.

Tots los empleats de la presó comensant pél jefe
Sr. Trigueros y acabant per l'últim llavero, han tingut
ab la premsa las majors atencions compatibles
ab l'exercici del séu càrrech.

Gracias á aixó podém donar los detalls gráfichs del
reo Peynador, presos rigurosament del naiural.

Rebin la expressió de nostre agrahiment.

Ravachol ha sigut executat á Montbrissón. Nume-
rosas forsas del exércit ocupavan la plassa de la presó
ahont vá cumplirse la sentencia. A las tres y 40 mi-
nuts de la matinada del dillúns vá ser despartat lo

reo. Lo primer que féu signé preguntar si 'l deixá-
rian parlar de de la guillotina: li respongueren nega-
tivamente, y desde llavors vá entregarse al furor més
extraordinari. Retxassá violentament al capellá que
tractava de convence 'l, y al trobarse al peu del ins-
trument fatal no tingué temps sino de proferir un crit
de «viva la República!» Se creu que vá donar aquest
crit per equivocació, sent presumible que 'l séu pro-
pósit seria victorejar á la anarquia. En tot cas aquest
sigué l'últim error de la séva vida.

Lo reo Peynador, al trobarse en capella demanava
ab molta insistencia que 'l bisbe D. Jaume 'l visités.

D. Jaume no 'l pogué complaure per trobarse fora
de Barcelona.

Peynador qu'era un fumador impertérrit, es fama
que vá dir:

—¡Lo puro que 'm deixo perdre!...

La pena de mort, tal com avuy s'aplica constitu-
heix un verdader anacronisme.

La séva exemplaritat es tant duptosa, que 'l día

CÁNOVAS A LAS MINORÍAS

—Si no m'aprobéu prompte aquests projectes, ó tanco 'l Congrés ó 'us abordo 'l gos.

que va anunciar-se que Peynador seria posat en capella, se va cometre un assassinat a Gracia.

Y mentres Peynador hi era ja, ocoregué un altre homicidi en la línia de Sarriá.

¿No serà hora de suprimir una pena que de res serveix, que a cap fi respón, y que 'n últim terme repugna a totes las conciencias?

Lo distingit obrer D. Pau Alsina ha sigut nomenat conserje del Museo de la Historia. Als xeixanta dos anys d'edat, casi sens vista pera continuar treballant en los telers mecánichs, ha rebut aquesta modesta recompensa, després de una vida entera de laboriositat, desinterés y civisme. D. Pau Alsina havia sigut diputat provincial, diputat a Corts y senador, donant sempre 'l gran exemple de tornar al teler a penas cessava en la representació que 'ls seus conciudadans li conferian. Lo seu nomenament ha sigut acullit ab aplausó per Barcelona entera.

L'arcalde Sr. Porcar va patrocinar la idea, portant-la a cap baix la seva iniciativa.

—D. Manuel—va dirli un regidor republicà—contia ab la reciproca. Lo dia, per exemple, que 'l senyor Girona, per quebrantos de fortuna, necessiti una plassa de porter, disposi dels vots dels republicans.

Al Congrés fa una pila de dias que 'l conducto pel qual lo govern fa passar tots los seus capritxos, está embussat, gracias a un rasgo de virilitat de las minorias y en especial de las minorias republicanas.

La qüestió es la següent: Tracta 'l govern de obtenir facultats per augmentar las tarifas de ferrocarrils y per contractar un nou empréstit.

Y las minorias responen que no n'hi ha de fetes, y al efecte apelan a tots los trámits reglamentaris per fer impossible l'aprobació de semblants projectes.

La qüestió estriba ara en veure qui 's cansarà primer.

Y escoltèu al govern y sentiréu que diu: Si no s'aproban los meus projectes lo país n'anirà de menos: lo crédito disminuirá, pujarán los cambis ab l'extranjèr, la producció n' sortirà en extrèm perjudicada.

¿Té rahó en formular aqueixas advertencias? Tant se valdria com dir:—Fulano de tal está entrapat y etmatlevant diners, sortirà de apuros. Com més degui més crédito tindrà.

Tal es la lògica dels senyors conservadors. Fan tots los papers de l'auca y avuy no saben sortir-se de l'auca del mon al revés.

CARTAS DE FORA.—En la vila de Organyá hi havia un vicari que va ser traslladat de punt lo dia 7 del corrent. Era 'l tal un minyó molt llest que ab las sevas trassas y manyas havia lograt conquistar de tal manera a las *higas de Maria*, que cada diumenje, un cop acabadas las funcions publicas de la iglesia, se'n anavan totes plegadas dintre de la sagristia y ensajavan cançons fl...místicas, fent de director de las tals lo dit vic...arri.—Aixis no es extrany que 'l dia anterior a la marxa, acudissen totes en massa, a las nou del vespre, a ferli una visita, despedint-se d'ell, en proba de la gran amistat que li professavan. Aixis com la cabra tira sempre al monte, la *higa de Maria* tira igualment sempre al vic...arri.

M'escruihen de Sant Sadurn: «Lo frèstech rector de Subirats, conegut per Mossén Xol-la, etjegá 'l diumenje passat desde dalt del cubell mistich un monóterch que be podria intitularse *Lo joch dels disbarats*. Y no tenintne prou ab aixó, al sortir de la iglesia las emprengué contra un vehi qu' estava batent lo blat en dia festiu, dihentli que sols ell podia concedir lo permis y que si no plegava 'l multava ab cinch duros. Y com siga que intervingués un dels presents pera disculpar al pagés, li digué tantas y tan grossas cosas que no las escribim per no trobarlas en cap diccionari.—Supliquém al Sr. Arcalde de Subirats se digni enviar un manescal per reconeixer la llengua de dit rector.»

20 MILIONS

I anant pels carrers s'entraban-can, no ho extranyin.

En aquests moments circulan per aquí 20 milions de pessetas més que 'a senmana passada.

Però 20 milions de pessetas en bitllets de Banch. No fassin mals pensaments ni vajan a figurarse que sigan 20 milions d'or.

Es tanta avuy la escassetat d'aquest metall, al pas que augmenta la circulació de paper, que 'ls argenters ja no saben com arreglar-ho per exercir la seva industria.

—Si aixó continúa—deya un del gremi—en lloch de fer las arracadas d'or, haurém de fabricarlas ab bitllets de Banch. Es 'l únich metall preciós que avuy corra...

Una dobleta de cinch duros, en aquest moment his-

tòrich, val cent catorze rals. Cent de valor legal, y catorze de valor ilegal ó conservador.

Per xó van tan buscadas. Tant, que hasta las falsas s'atreveixen a sortir pel mon a probar fortuna.

Perque es lo que deya un fulano que 'n tenia una y s'empenyava en ferla passar:

—Si n'hi hagués abundancia, conformes que no acceptessin sino las bonas; pero haventn'hi pocas, no hi ha dret a ser exigent. Bona ó falsa, una dobleta es sempre una dobleta y no's pot mirar massa prim.

—Oh!—li argumentavan:—es que una moneda d'or falsa no val res.

—¿No? ¿Y un bitllet de Banch? ¿qué val? ¿qué n'hi daran a pes ó a metros? ¿En que vindrán a parar aquests paperots lo dia que la gent no 'ls vulgui? Tant valor tindrà un bitllet de cent pessetas com un full de diari vell. Una moneda d'or falsa sempre val alguna cosa, perque es de platino, ó de llautó ó de plom, metalls que tota la vida s'han pagat mes que 'l paper...

En qualsevol nació mes ben organizada y ab més esperit públich, l'augment injustificat de 20 milions de pessetas en la circulació de bitllets hauria promogut un escándol.

¡Cóm! ¡Lo papé 'ns ofega, los bitllets ens entran hasta pels ulls y encare n'escampan més!... ¿Ahont anirém a parar?

Però aquí la gent no s'amohina ab tan poca cosa. De moment crida y esbalota y sembla que va a fer

qué sab qué; pero després se calma depressa y al cap de quinze dias ja ni 's recorda per qué s'ha enfadat.

Quan l'ampliació del privilegi del Banch, tothom va lliensarse al carrer, prometent fer aixó y alló y alló altre. Ara cada senmana 'l Banch, sense explicar lo per qué, carrega la circulació, y ningú s'hi fixa ni hi dona importancia.

Lo que entreté y distreu a la gent es lo que dirá en Sagasta sobre aquest conflicte ab las minorias del Congrés; lo que l'interessa es sapiguer si 'l gos de 'n Cánovas es bull dock ó de Terranova; lo que verda-derament lo preocupa es averiguar lo que va menjar en Peynador en la capella y lo que va cantar en Ravachol mentres lo duyan a la guillotina.

Per xó 'l govern, que coneix de sobra 'l temperament espanyol, fa 'l que li dona la gana y enmatleva diners al Banch, que no tenint altra cosa que donarli, li envia resmas y resmas de paper ab dibuixos morats y guarnicions blavas.

—No t'apuris—diu lo Banch al ministre d'Hisenda:—mentres las prempsas treballin, no 'l fallarán diners.

¡Y cóm súan las pobras prempsas! Nit y dia, sense sossegar, marcan y remarcan fullets de paper que 'l govern aixarpa de calent en calent, molla encara la tinta de las firmas.

D'aquest modo la situació surt de compromisos, satisfá deutes, subvenciona empresas, paga cupons y

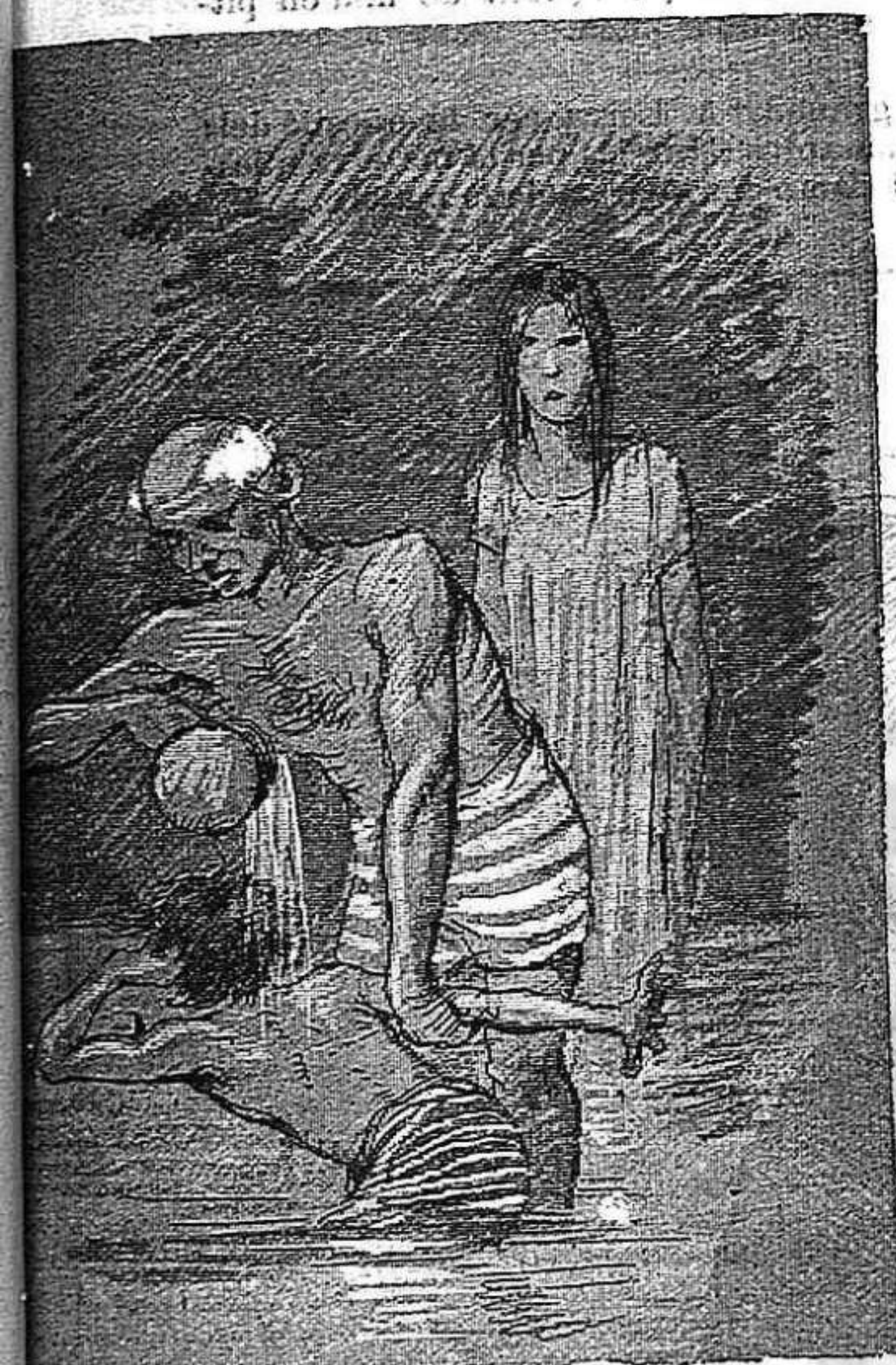

L'ayga-lifa barcelonina al estiu vinent.

troquis anticipats de Apeles Mestres

carreteres de caballs varen convertir els faetons en brechs; la inundació convertirà tots els cotxes en góndolas.

Bany gratis a domicili.
Quina ganga per las familias estalviadoras!

Els aficionats a la pesca no s' veurán mes obligats a sufrir els rigors de la intemperie.

manté l' espés núvol de empleats que cubreix la Espanya.
Segons la ley vigent, lo Banch no pot posar en circulació més que 1000 milions. A horas d' ara n' rodan ja per aquí 855. Quedan donchs tan sòls 145 milions per malgastar.
Si en una senmana 'l govern se 'n ha menjat 20 ¿per quant n' hi há dels 145 que quedan?
A jutjar per las senyas, la cosa s' está acabant y 'l govern tracta d' empaperarnos a corre cuyta.
Als Estats Units s' han donat a aplicar lo paper a una pila d' usos fins avuy desconeguts.
Ne fan taulons, columnas, rodas, solas de sabata...
Los paperayres d' allá tenen tanta fe en lo porvenir d' aquesta sustancia, que aseguran que aviat se farán de paper casas, barcos, cotxes, trajes...
Nosaltres estém més adelantats.
Nosaltres ja 'n fem nacions.
Perque mirinsela pèl cantó que vulgan, Espanya no es res més que una naci6 de paper.

FANTÁSTICH.

¿QUIN TE MES?

Quan jo veig aquest país,
molt dígne de mellor causa,
governat per una gent

que tenian nomenada de conservadors del ordre y de personas honradas, sent avuy per culpa seva gent molt desacreditada, puig si gobernan, es sòls degut a *corazonadas* de cert soldat molt genial que de sublevat te fama; quan jo veig aquesta gent que la fam los apretava y per atcausa 'l poder que veyan lluny, tots cridavan «¡Viva las economias!» volgent dir «viva la farsa,» pues avuy que son govern, aumentan de joch las casas, y la gent de mes mal viure per tot arreu se la campa; quan jo veig aquesta gent que feya temps no menjava del oresupost, y famèlichs cridavan fent amenassas: «¡Viva las economias!» y sent avuy, ells qui manan, projectan lo quart emprèstit sense que 'ls caigui la cara de vergonya, no puch menos

de pensar aquí te mes barra; los gobernants que tenim, ó be 'l poble que 'ls aguanta?

LLUIS SALVADOR.

EYNAS D' HORROR Y LLASTIMA

Barcelona, sota 'l trespol de la sala de la Audiencia ahont los jutjes reunits veuhen y escoltan als reos, veuhen y escoltan als defensors y al fiscal, hont després de vista la causa y somesos los fets a la apreciación del Jurat, aplican sentencias que van desde la multa a la privaci6 de llibertat y a la privaci6 de la vida, hi ha una mena de celler hon son guardats com reliquias del temps vell los objectes materials ab que las sentencias de mort son executadas.

Ningú diria al passar pel carrer dels Mossos, veient una porteta quals batants están sempre oberts, que allí dintre hi hagués fustas y ferros a qual contacte han perdut la vida sers humans que la societat ha expellit lluny d' ella. Lo davant d' aquella mena de celler 'l ocupan d' un cap de l' any a l' altre un parell de tornos de tornejar fusta, y mentres los fadrins que 'ls accionan espènyen ab lo peu la post fan arronsarse y estirar la ballesta, mentres seguint ab lallant la fusta que pren formas amotlluradas lo torner xiula per entretenir lo temps y fer la feyna d' enguera, allá prop d' ell, aquellas eynas de mort serveixen de tranquil alberch a ratolins que xarrotejan sense parlar, agitan lo morret, mouben las orelletas cada vegada que un brigit insòlit los dona batements de cor, temensas soptadas.

Duas vigas que arriban al sostre y obliquament apoyadas en un rec6 serveixen de parany a la diligencia aranya, han sigut peus drets de la força que tant sovint feya muntar pera aforcarhi negres aquell Carles d' Espanya, monstre humá qual nom pronuncian encara ab esporguida veu y mirar recel6s la gent velleta que vis queren mentres ell exercia lo seu manar crudel y desp6tich.

A ma dreta, en altra cova envoltada, que avans devia tenir comunicaci6 ab lo pati de la Audiencia per un magatzem interior, y que avuy comunica ab lo del pacífich torner que refulant cans6ns fa girar la fusta, arrambats a la paret, hi ha uns empostissats pintats de negre que pendriau per posts de carro ó per fustas que han de servir de tribuna als músichs d' un ball de poble...

Si, deuhen ser empostissats de sarau, de teatre ó cosa aixi: fins ageguts per terra hi ha dos trams d' escala de sis grah6ns, y desmuntats en altre rec6 uns peus drets y uns permodos y uns passamans que enmetxats, subjectats per pius y frontissas son... ben clar se veu, las baranas d' aquellas escalas, d' aquellas escalas ab que s' deu pujar al empostissat... que trepitjan los condemnat per la justicia a morir de mort forçada y vergonyosa.

Y sabent ja que aquellas posts y aquellas escalas y aquellas baranas son lo cadafalch expiatori, no cal que ningú vos expliqui perquè han de servir altres vigas llargas, escayradas, pintadas de negre que a certa alsaria tenen oscas que encaixaran en forats quadrats y que de las oscas en amunt son foradadas pera encabirhi las metxas d' una mena de tamboret apoyat en unas llatas curvas clavadas en forma de V., y a uns tres pams més amunt d' aquells encaixos del tamboret n' hi ha uns altres a banda y banda, hont lo executor de las morts violentas passarà duas tiras de ferro que una espiral acciona, caragola, estreny...

Horror, tristesa, planys y cubriment de cor causan la vista d' aquellas fustas, d' aquellas eynas tan inofensivas mentres jauhen per los ambits de la fosca cova.

Tristesa y planyensa causa la vista d' altres tràgichs objectes que la modificaci6 de ideas ha rebutxat y té arreconats com probas materials, documents tangibles de lo que 'ls homes han fet ab llurs semblants, de lo que la societat ha cregut necessari que fos executat pera garantir lo seu rep6s material, la seguretat de sas riquesas, de sas personas.

Darrera aquells empostissats que avuy per desgracia han sigut trets d' hont may haurian d' eixir, al costat d' aquell pal (d' aquells pals, n' hi ha fins a set), d' aquellas vigas que foren la força, corcat y ratat, reventat per cent feridas, hi ha un bast, una au-barda cuberta de pell de moltó que fou blanca, au-barda que cubri 'l llo d' humil bestiola, damunt la quina fou passejada Boria avall la dona embustera, la que mancava a sos debers d' esposa, la qui 's donava a encantaments, encisos y bruixerias... y prop de la au-barda que serveix de cau als ratolins porchs, roda un pil6 ab argollas de ferro, ferm encare y rígit mercès a las barras que 'l guarneixen, hont lligat fortament a las anellas (son d' un dibuix g6tich bastant groller) era assotat lo blasfemo, lo prevaricador, lo renegat, l' heretje.

Vulga Déu que prompte los pals del garrot, aque-

llas posts, aquelles escalas, aquells tamborets, aquella barana sigan objectes de curiositat; eynas d' un ofici que ja no s' exerceixi.

Vulga Déu que las bonas costums, la mansuetut de las lleys que 'n seran conseqüencia, no obligui als pobres torners que tot cantant fan rodar bastons de cadira prop de la porta, á que tinguin d' enretirar los torns pera deixar passar lo cadafalch expiatori.

JOSEPH PIN Y SOLER.

GENT PIADOSA

—¿Diuen que demá 'l butxi té feyna?... A casa volant, á espolsar la vesta negra que no ha servit dias há y a preparar tots los trastos per la gran solemnitat.—

Ja van per carrers y plassas, de costat ad' l' escolá que toca la campaneta vestit de color de sanch.

—¡Feu caritat per un pobre que dema l' han de matar!

¡Animas santas y puras, compassió pel condemnat!

Quan las limosnas no rajan y 'l sentiment popular

ha dat tot lo que podia, se'n van volant com un llamp

á rodejar la capella hont se troba 'l condemnat.

Arrossegantse com sombras, caminan al seu voltant

vigilant si plora gayre,

si beu vi, si menja pa,

si tremola al veure 'l jutje

y si 'l pòls se li ha alterat.

Tots los moviments del reo son atentament notats.

Quan descansa s' apressuran

á mirar com posa 'l bras

y com coloca las camas;

quan s' assenta van guaytant si belluga la cadira y si inclina molt lo cap. Li donan una medalla, lo convidan... á firmar en las llistas del seu gremi, lo vetllan, li deixan salms y continuament l' enrotllan voltant d' aqui per allá, com mercenaria ninjera que cuyda d' un tendre infant.

—¿Entra 'l butxi en la capella?

A veure que passarà.

Hi ha que recullir las frasses que sollará 'l condemnat;

hi ha que observar si s' inmuta, si s' torna vermell ó blanch

y si s' mostrará molt aspre ab qui l' ha d' ajusticiar.

Sona l' hora, l' hora clássica...

—¡Correm, que ja hi ha 'ls soldats y 'l poble invadeix lo siti

que se 'ns ha de reservar!

Vestits ab las negras vestas, rodejan lo cadafalch

per veure bé l' espectacle sense perdre ni un detall.

Ja vé 'l reo, ja se acostia...

—¡Eyl! ¡Procurin no apretar,

que aquesta primera és la nostra, ja se sab!

Uns encenen cigarrillos;

altres se queixan, cridant,

de la calor; tres ó quatre miran si s' poden alzar

de puntetas, porque 'l reo s' ha deturat alla baix,

y convé saber la causa...

¡Ah, vaja es que ha reposat!

Per últim vé.—¡No distreures,

que aixó es lo més important.

—¿Ho veu bé, senyor Cristófol?

—Perfectament, senyor Blay.

—Miri com lligan al reo...

miri com...—¡Ja está acabat!

—Pleguem y hasta un altre dia...

—Los de las vestas se 'n van,

completament satisfeta la seva curiositat; entregan gran part dels quartos recullits, á un capellá; corran cap á casa seva, se refrescan cara y mans, s' assentan davant la taula y diuen:—¡Aul! ¡l' esmorzar!

C. GUMÁ.

UNA anécdota histórica:

Una senyora fanática va postrarse un dia als péus de Pio IX y después de besals hi ab gran efusió, va dirli:

—Vos dono gracias per haverme re'ornat la salut.

—¿Y cómo he lograt jo una semblant cosa?—va preguntarli 'l Papa.

La senyora va contar que havia lograt adquirir una mitja del Pontífice, y que sens més que portarla se li havia curat un mal molt grave que tenia al peu.

—En aquest cas, senyora—va respondre 'l Papa—ha sigut vo'té més afortunada que jo. Vosté, posantse una mitja méva no més, s' ha curat, y jo ab tot y posarme 'n cada dia dugas, v'ig tant de mal en pitjor, que ja casi ni caminar puch.

Bullangas á granell. A Lorca per la qüestió dels consúms; á Espinardas (Murcia) per la mateixa qüestió; á Selva del Camp dos quartos de lo mateix.

CAMBI D' ESCUT

—Si 'l lleó espanyol s' ha mort de miseria, aquí tens lo meu gos que també 's diu Leon... y si s' ha de modificar l' escut d' armas, aquí te 'n porto un de nou.

Si en Cánovas resa 'l pare-nostre, deu haverlo modificat. Y en lloch de «lo nostre pá de cada dia» deu dir: «lo nostre motí de cada dia.»
A lo menos cada dia 'n menja un.

A Noya (Galicia) lo poble va amotinarse també y una dona del poble va pendre la vara de las mans del arcalde y va ferne trossos.

L' arcalde representava á Noya.
Y en las batussas una noya y una dona, está clar, la noya ha de rebre.

Al veure 'l gos de 'n Cánovas m' escamo: la pell del cos se 'm torna de gallina, y fent una tentina á coro ab lo país, tot groch, exclamo: —¿Qui té més mala baba, 'l gos ó l' amo?

En Bosch y Fustigueras, un dia que 's proposava fer un discurs al Senat, va omplir la tribuna de gent de la calanya dels matuters que van figurar en lo procés de Pepe el huevero.

No pot elegirse una claqué ab més acert. Al cap-de-avall se tractava de una ovació de matute.

Una humorada:
—¿A qui estimará més en Cánovas, al seu gos ó á Elissa?

—Al seu gos.
—¿Cóm se comprén?
—De una manera molt óbvia: á lo menos fins ara al seu gos, no li ha causat la molestia de dedicarli versos.

Ja veurán com al últim, després de las mil y una calamitats qu' estém sufrint, per acabar de arreglar la cosa, lo dia menos pensat se presenta 'l cólera morbo.

Goberna en Cánovas, l' home de la mala sombra, y tot es de teme.

«¿Que haya un microbio més qué importa á España?»

Bé, per D. Pere 'l cruel, arcalde de Manresa. En aquests moments tracta de contractar un empréstit de 100,000 duros, al objecte de fer obras de reforma al carrer de casa seva.

Sent D. Pere un arcalde cego, fa lo que deu. Suprimeix las reconadas del carrer y aixís s' estalvia 'l perill d' estrellarse.

L' Ajuntament de la Selva del Camp, ab motiu de

haverse alborotat lo poble contra 'ls consúms, ha presentat la dimissió en massa.

En Bosch y Fustigueras dirá:
—¡Vaya un ajuntament més selvático! 'l Ajuntament de la Selva!... ¡Quina manera de procedir més primitiva! Jo al seu puesto no hauria dimitit ni á tiros... Primer que dimiteixi 'l poble!

¡Cóm cambian las cosas!
Avants lo partit conservador tot ho sacrificava á la conservació del ordre. Avuy no pot donar un pas que no s' armi un sacramental.

Succeheix totas las vegadas:
se 'n vaji á fora, 's quedi á dins...
Cánovas viatjant, xiuladas,
Cánovas gobernant, motins.

Comenso á creure cegament ab las sonámbulas, desde que á una que té molta fama, després de las ceremonias de costum pera ferla dormir, se li va preguntar:

—¿Cuán caurá D. Antón?
La sonámbula va respondre sense vacilar:
—Lo dia que 'l país vulgui.
En sa vida ha fet ni tornaré á fer la sonámbula un pronóstich més expressiu y més exacte.

Lo diputat Figueroa va conseguir treure de test al célebre Bosch y Fustigueras, arcalde de Madrid.

En plé Congrès va dir parlant de la seva fiema davant de las provocacions que se li dirigian:
—Respecte al Sr. Bosch haurém de dirli alló tan sapigut: «manos blancas no ofenden.»

Al arribar á aquest punt, D. Albert va encalabrinarse.

—¡M' han dit femella!...—exclamava. Y tot de un plegat va nombrar padrins, encarregantlos que arreglessin las condiciones de un desafio.

Y 'l desafio va efectuarse: á pistola y á 25 passas de distancia.

Resultat: dos tiros, y cap mort ni ferit. Falta averiguar si las pistolas estavan carregadas ab bala.

Lo més notable entre tot aixó es que semblava que D. Albert, per agafar millor la pistola, havia de deixar la vara de arcalde... ¿veritat?

Donchs, no, senyors; conserva la vara á pesar de tot, y no la deixa ni que 'l emplomin. Hi ha fins qui diu que dorm ab ella. Un periódich proposa que 's

modifiqui 'l escut de la coronada vila, sustituhint 'l os per en Bosch y 'l madroño per la vara.

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO.

- 1.ª XARADA.—Ca-la-ve-ra-da.
- 2.ª ANAGRAMA.—Rita—Tria.
- 3.ª TRENCA-CLOSCAS.—Mollet—Cervera—Suria.
- 4.ª LOGOGRIFO NUMÉRICO.—Manresa.
- 5.ª GEROGLÍFICO.—Per gran lo sol.

Han endevinat totas las solucions los ciudadáns V. Miró Sardá, Un Dallonsas y P. M. Moragas; n' han endevinadas 4 Un Xiribit y P. J. Llorens; 3 P. Buxó; 2 M. de C. Car y Borrego de Cardedeu; y 1 no més F. Estrada y Mario Codina.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR

Ciudadáns J. Enrac, Jaumet de Tarrasa, G. Gior, Ramis Grau, V. Miró Sardá, Aucell engabiat, Escolá petit, B. Tripas, Antonet Ribas, Rufo, Eudells, J. Atropal, Pega, J. Montané de Granollers, y J. Iborra.—Lo que 'ns envian aquesta semana no fá per casa.

Ciudadáns E. Roca y D., J. Escolá del Vendrell, un Espanyolet, F. Estrada, E. Careta, Rey Nano, un Escanya pobres, Noy del Tit, Aguilera, A. Amigó, A. Lleonart, Viñas, P. G. y B. de V., C. Julián Busquets, F. Gumá, J. Oriol y Bosch, F. A. Misericorn, A. Fontserola, y Savonac.—Insertarém alguna cosa de lo que 'ns envian.

Ciudadá J. Peña Escofet: Per distracció sens dupte 'ns haurá enviat versos copiats.—P. P. T.: Algo aprofitaré, á la semana próxima parlarém del assumpto que 'ns recomana.—Pepe del Vendrell: Los versos son molt incorrectes.—J. Sallutag: Aprofitaré los dos sonets. Miraré de complaure'.—Sabateret del Poble Sech: La poesia es fluixeta.—E. Molas: L' article no 'ns acaba de fé 'l pés: hi falta garbo.

—A Nart: La poesia está bé.—Ruy de Gorch: En efecte, es molt eche garayesch; y además hi falta brillo.—M. Benapasta: Los versos están bé.—F. Llenas: Idem idem.—A. Rossell: Aprofitaré los sonets.—Ll. Salvador: Queda acceptada la poesia.—M. G. F.: Preferim lo dedicat al sastre al dedicat al sabater: no obstant, 'l un y 'l altre son incorrectes.—J. Creus P.: L' original que 'ns remet hauria d' enviarlo al sol directament. No ho fém nosaltres perque no sabem lo camí.

UNA EXECUCIÓ CAPITAL

Lo crim

NINGÚ haurá olvidat lo fet. Lo dia 9 de Novembre del any 90, al fosquejar, en lo carrer de Banys vells varen apareixer dos cadavres: l' un al carrer, l' altre dintre de la escaleta de la casa número 20. Lo jutge practicá averiguacions y als pòchs dias se descubrián tots los detalls de aquest crim.

Un dels morts, Ramón Roig y Grau, impressor, de 32 anys d' edat, granejava bastant, portava rellotje d' or y s' feya ab amichs dolents. Tres de aquests se confabularen per robarlo y en cas necessari acabar ab ell. Enrich Benavent, qu' era quitenia ab ell més confiança, lo posá en relacions ab Aniceto Peynador y Amadeo Puig, y 'l dia indicat, ab l' excusa de acompanyarlo á la casa abont suposaren que vivia un procurador per procedir contra un deutor del Roig, que aquest havia perdut de vista, li prepararen una emboscada.

Amadeo Puig s' havia apostat en la escaleta de la citada casa del carrer dels Banys vells: Peynador y Benavent l' acompanyaren allí; pero l' últim al arribar á la plassa de Santa Maria se separá d' ells, refugiantse en la iglesia inmediata. L' assesi y la víctima continuaren lo seu camí, y quan l' incaute Roig penetrá en la escaleta, fosca com gola de llop, senti una grapa que se li aferrava al coll. Era Puig que allí l' estava esperant. Peynador ab una faca tirava punyalada de boig, y en un instant acabava ab la vida de tots dos, apoderantse seguidament del rellotje y dels diners que 'l desventurat Roig portava á sobre, y deixant desangrat al Puig, extes al mitj del carrer.

Desde 'l carrer dels Banys se dirigí Peynador á la iglesia de Santa Maria, en busca de Benavent, qui, cansat d' esperar ó temerós del resultat de la aventura, havia desaparegut. L' assesi, que sempre havia blasonat de sos sentiments religiosos, aprofitá la seva estancia en la iglesia pera pregar un ratet per las sevas victimas. Després aná á vendres lo rellotje y ab los diners que 'n tragué se comprá una capa madrilenya y un barret de feltre.

Una tarjeta que 'l difunt Puig tenia á la butxaca, indicant lo nom y 'l domicili de Peynador, doná llum á la policia pera efectuar la seva captura. Prompte confessá 'l seu crim y la complicitat de Benavent, que si-gue tambe capturat.

Sotmesos a la jurisdicció del jurat, Peynador sigué condemnat á mort y Benavent á divuyt anys de cadena, haventse pronunciat la sentència á últims de octubre del any passat.

Denegada la sollicitud de indult, Peynador sigué executat en garrot vil l' últim dimars, mitj any després de haver suferit la mateixa pena infamant Isidro Mompart.

Per cert que 'l dia de la execució de aquest últim, Peynador mostrá grans desiljos de veureho, y al contemplarlo tan abatut, puig aná al patibul més mort que viu, digué Peynador:

—Ja veurán com lo dia que 'm toqui á mi, sabré portarme com un home.

Aquesta preocupació de fer lo valent no vá abandonar lo sol instant mentres vá permaneceix en la capella y fins á l' hora mateixa de la execució.

En capella

En mitj any apenas havem vist alsarse dos vegadas lo patibul en nostra ciutat. Lo govern conservador no deixa perdre ocasió de proporcionar á Barcelona la vista de tan horrible espectacle. Los escasos partidaris de la pena de mort están d' enhorabona.

Totas las sollicitud de indult dirigidas als poders del Estat han sigut inútils aquesta vegada. Tots los telegramas han sigut contestats ab altrás lantás negativas. La reyna regent—deyan—hauria desiljat concedir 'l indult satisfent 'l aspiració del poble barceloní; pero 'l govern no ha considerat convenient aconsellarli 'l us de la mes preciosa de las prerrogativas unidas á la magestat soberana.

Aniceto Peynador tingué coneixement, diumenje á la nit, del mal pas que se li esperava. Apesar de aixó no perdé la gana ni 'l bon humor. Sopá ab apetit los plats que li serviren; digué que quan lo posarian en capella era capás de demanar un apat de vint plats y fer honor á tots, y com no tenia son, passá una bona part de la nit cantant.

Al dia següent, á las vuyt del matí, li sigué llegida la sentència. Escoltá la lectura á peu dret y sense inmutarse, firmá la notificació ab pols segur, y trasladat á la capella, se disposá á passar del millor modo possible, las vintiquatre horas mortals de agonía artificial que la llei espanyola imposa als reos condemnats á mort.

No pot assegurarse si Peynador era un valent ó un aixalabrat de aquells que concentran tots los seus cinch sentits en lo moment precis en que 's troban, sense cuydarse de preveure res, ni inquietarse de un mes enllá. La seva estancia en la capella s' ha senyalat per lo bon apetit ab que ha menjat, y begut, per la tranquilidat inverossimil de que ha donat mostrás, per haver fumat sempre, encenent un puro ab la punta del altre, y pels acudits y bons mots que á cada punt pronunciava.

Mes conmoguts estavan los que l' assistian que no ell mateix. Alguns dels que l' anaren a veure sentian humitejarse 'ls los ulls, y en cambi ell apenas abandonava la sonrisa irónica que caracterisava la seva fiesomia.

D' estatura mitjana, tirant á baixa, denarit de cos, ulls petits y miopes, un d' ells casi cego, nas aguilench, llabis lo superior estret y l' inferior penjant, cabell arapat, menos un tupé que coronava 'l seu front, impossible semblava que dintre de un cos tan debíl s' hi tanques un esperit tan fresch y despreocupat.

Durant la seva estancia en aquell lloch cubert de draps negres, davant de un altar rodejat de ciris encesos, ocorregueren alguns episodis curiosos. Haventse obert una claraboya al sostre del terrat al objecte de refrescar la temperatura botzornosa que allí se sentia, un falsiot caygué atontat dintre de la capella. Lo reo demaná que li donguessin, l' acariciá Narga estona y després demaná al director de la presó que 'l detrés anar, dihent:

—Ab un qu' estigui en capella, ja n' hi há prou.

Dos vegadas distintas se feu portar á un nen de uns sis anys, fill de una presa, anomenada la Gallega: totas dugas vegadas lo besá ab efusió y l' ompli de caricias.

Mes tart demaná que li deixessin veure a la mare de aquella criatura, demostrant que la estimava. No li sigué permés en rahó de ser la dita presa casada y per evitar l' escándol.

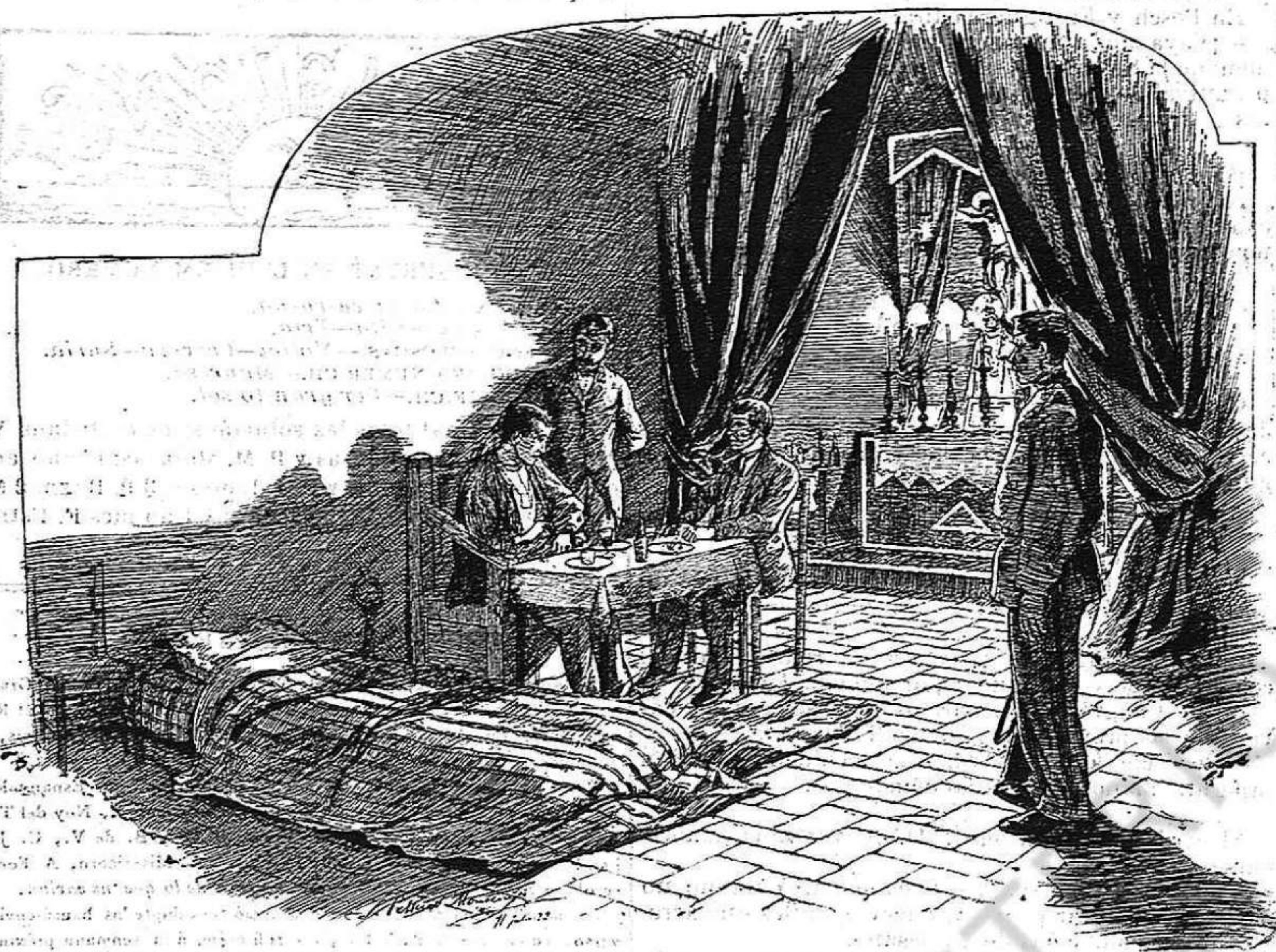
¡Cosa rara! Tenia gran interés per la Gallega, y no obstant no l' havia vista may, ni á la presó, ni fora d' ella. Los presos s' entenen y conversan donant copets als envans; en aquesta forma s' havian parlat moltras vegadas y s' havian entés perfectament la Gallega y Peynador.

Al principi d' estar en capella, una presa demaná á Peynador que li enviés un recort. Peynador exclamá: —A no ser que vulgui un de aquests brassalets de ferro que ara portol!... (Aludia á las manillas).

Aficionat á escriure versos, ne recitava alguns y fins n' improvisava. En la capella feu gala de aquesta habilidat, y en alguns periódichs s' han reproduhit diversas composicions del reo, que son per cert molt incorrectas y bastant adoltz-nadas.

Menjant, bebent y fumant li anavan passant las horas, fent sempre grans alardes de serenitat. Un guardia de la presó, anomenat Abad, paísá seu, l' acompanyá á la taula, y era de veure 'l contrast que oferian los dos comensals, lo reo endrapant ab molt apetit, y 'l seu convidat sense esma per saborejar los plats que se 'ls servian.

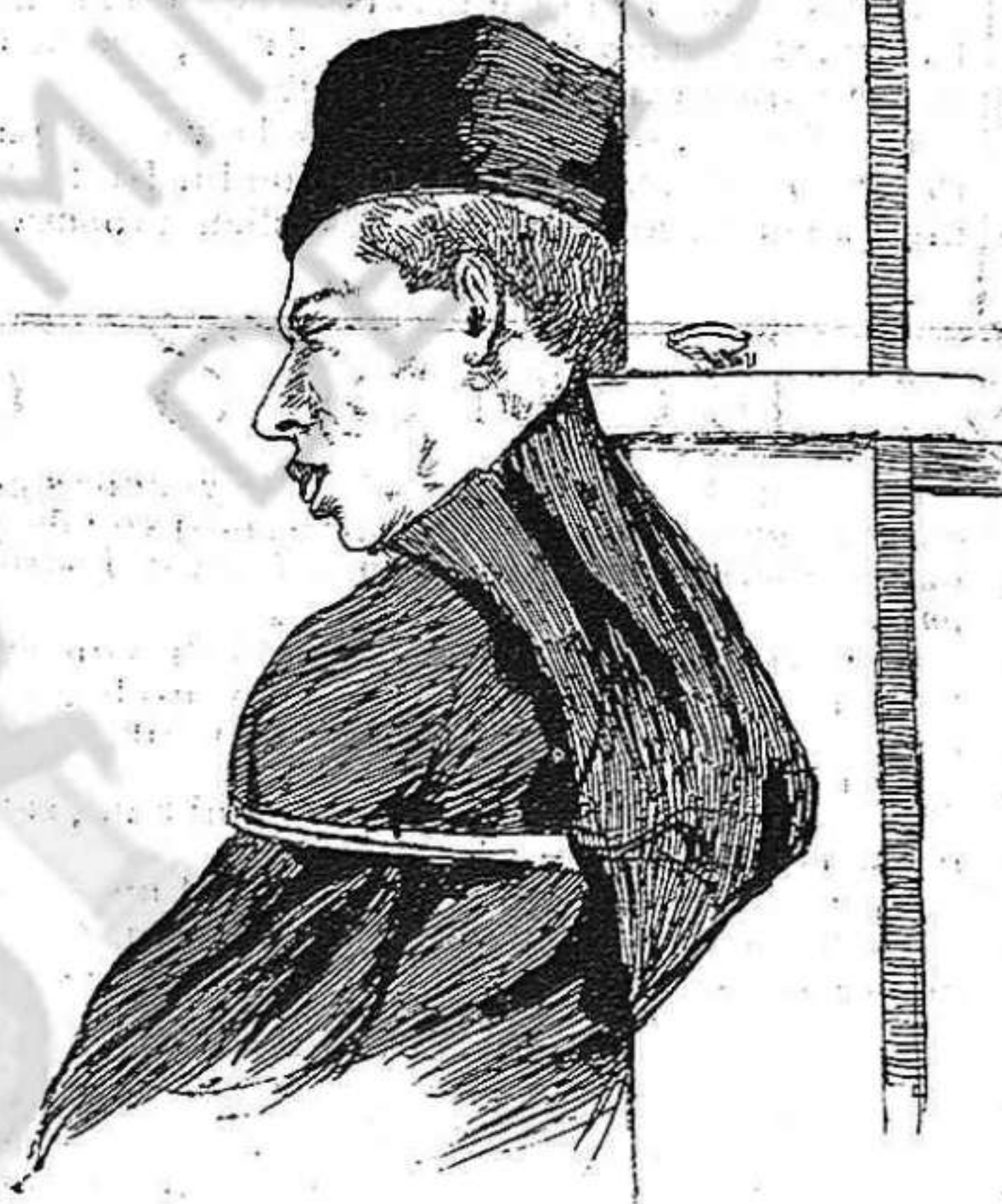
Lo patibul á Barcelona.—(Dibuixos de Pellicer Montseny y Blanco Coris)

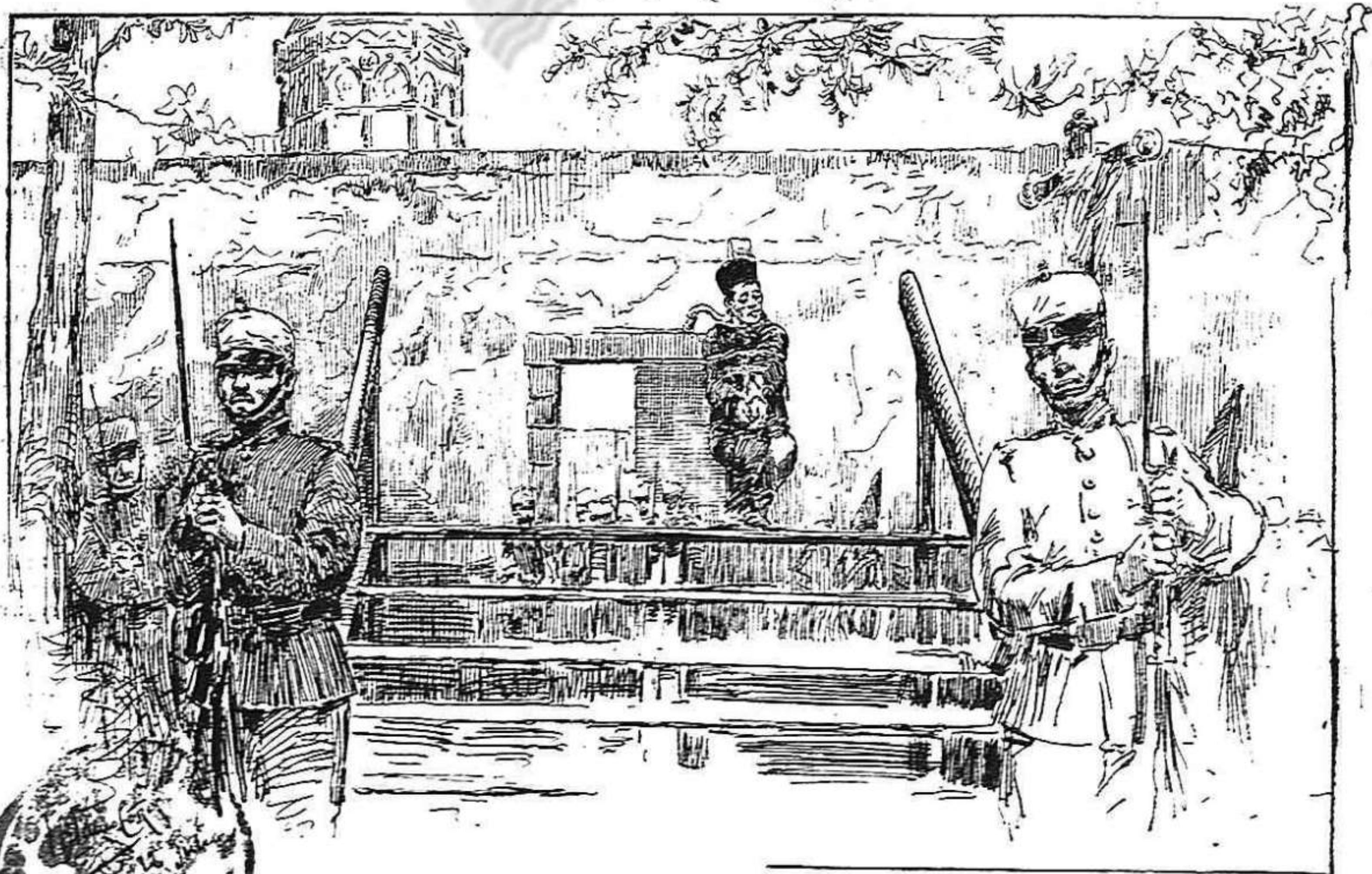
Peynador en la capella

Aniceto Peynador

Després de la execució

Peynador en lo patibul

Ramón Roig: la víctima de Peynador.

Dos entrevistas distintas celebrá ab los seus pare... La primera vegada aquests se mostraren altament desconsolats; en la segona se notá en ells alguna major resignació. La mare del reo, al veure que aquest portava penjats al coll uns escapularis que havia enviat lo bisbe, digué que 'l camí del patibul era la via de la eterna benaventurança.

Lo mateix Peynador feya gala dels seus sentiments religiosos. Los diversos capellans que l'assistiren trobaren en ell un fill sumís de la iglesia, que acceptá gustós las prácticas religiosas á que 'l sometieren en aquells angustiosos moments.

Alternava la confessió, lo reso del rosari y la atenció que prestava á las exhortacions que se li dirigien, al freqüents refrigeris, ab bons bocins, copetas de vi de Jerez y puros de la Habana.

—Si esto es guerra—vá dir una vegada—venga guerra!

De ser catalá, sens dupte hauria dit: «A las penas punyaladas y bons tragos de vi bó»

A una hora ja molt avançada de la nit, fatigat sens dupte pèl trágul de tot un dia de rebre visitas dels uns y dels altres y d'enrahonar ab tothom, demana per descansar. Dormí dos horas ó tres ab la major tranquilitat. Al puntejar lo dia 's despertá, 's vestí y continuá conservant la mateixa frescura y 'l mateix humor de sempre.

A cada punt demanava al butxi, fentse'l molt estrany que no l'hagués visitat.

Aquest no se li presentá fins als últims moments portant en un farsell la hopa y 'l casquet. Al preguntarli si 'l perdonava, respongué Peynador que ja l'havia perdonat per endavant.

—Una cosa sols, tinch de demanarli—li digué—que sigui viu de geni... vull dir: que despatxi depressa—no m'agrada patir.

Quan senti lo pas doble de la tropa que 's dirigia á Pati dels Corders, ahont devia tenir lloch la execució, manifestá que aquella música li recordava 'l desfil dels soldats, després de la execució del regicida Oliba Moncusi.

El mateix se vestí la hopa infamant. Quan lo butxi li lligá la corda á la cintura, ell mateix s'arreglá 'l plechs ab certa coqueteria. Y arribada l'hora fatal ab pas ferm y segur sortí de la capella, baixá las escalas, atravessá la presó, sortí al pati ahont lo patibul alsava, pregá davant de l'altar que una de las confrarias havia alsat allí á la vora y pujá los grahons del tablado, sense vacilar un moment, conservant sempre la major sanch freda.

La execució

Un mar de caps humans omplia l'espay. Tots los punts desde 'ls quals podia presenciarse lo repugnant espectacle estavan atapahits de generació: balcones, terrats, parets y arbres. Per cert que una branca carregada de curiosos vá esqueixarse, cayent un verdader rahim d'homies sobre un guardia municipal de caballeria, que sufri graves contusions. Mes de un brás trancat, mes de un xiribech costá l'estúpida curiositat del públich.

En cap rostres 'hi notava la menor emoció. Tothom anava allí per veure un espectacle extraordinari. Podem dir que la exemplaritat de la pena de mort es un mito.

Peynador se deixá amarrar al pal, queixantse de la rudesa del butxi al estacarlo. Un cop lligat, l'execució de la ley li tapá 'l rostres ab un mocador negre, fe' funcionar l'horrible enginy, una conmovió recorregué 'l cos de la víctima, y un instant després Peynador deixava d'existir.

Mentres brillá 'l sol, l'astre que dona á la terra 'l calor vital, aquell cadaver torturat, de rostres esblamant de llengua amoratada fora de la boca, lo cap tort y 'l's cluchs, permanesqué allí exposat á las miradas dels curiosos.

¡Quanta repugnancia! ¡Quin espectacle més improprie de la civilització moderna!

Diuen que la ley queda aixís satisfeta.

¿Queda satisfeta igualment la conciencia de una ciutat culta y civilizada?

LOPEZ, editor.—Rambla del Mitj, 20.

BARCELONA.—A. Lopez Robert, impresor.—Asalto, 61.